

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

להזכרכם:

1. את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: laad@jafi.org
2. את הנספח החתום בידי הניצול/ה יש לשלוח בסריקה למייל laad@jafi.org או בפקס 03-7453557.
3. למידע ושאלות בנוגע למילוי הטופס ניתן להתקשר למוקד המידע של המשרד לאזרחים ותיקים *8840.
4. לשאלות בנוגע לשיבוצים או בעיות שעלו בעת הביקור ניתן להתקשר ל-"רוח טובה" 1-700-505-202.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: כץ	שם פרטי: אהרון
--------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: כץ		בלועזית Katz
שם פרטי איתו נולדתי: ארנולד	בלועזית Arnold	מין: זכר
שנת לידה: 1933	ארץ לידה: בלגיה	בלועזית Antwerpen
עיר לידה: אנטורפן	שם פרטי ושם נעורים של האם: רחל וורמן	
שם פרטי ושם משפחה של האב: נפתלי כץ	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: אנטורפן	בלועזית Antwerpen
מקום מגורים לפני המלחמה: אנטורפן	ארץ המגורים: בלגיה	מקצוע לפני המלחמה: תלמיד (תלמיד, סנדלר, מורה)
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי: כיתה א' (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא) לאחר המלחמה, תנועה בשם גורדוניה	מקומות מגורים בתקופת המלחמה: ליון; צרפת, אנטורפן; בלגיה, כפר בשם גוטנסויל; שוויץ (שם העיר או האזור ושם הארץ)
מקום מגורים בתקופת המלחמה: ליון; צרפת, אנטורפן; בלגיה, כפר בשם גוטנסויל; שוויץ	במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו:	במידה והייתם שנקרא אגדה בצרפת	בלועזית Agde
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: גוטנסויל, שוויץ	תאריך השחרור: מאי 1945	

ציון מקום אליו חזרת לאחר השחרור: אנטורפן, בלגיה	במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו: אגדה (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)
שנת עליה: 1949	במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתני עד מתי
קדמה (מבלגיה לישראל)	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

נא לכתוב בגוף ראשון

לפני המלחמה אני לא זוכר שום דבר, המלחמה החלה כשהייתי בן 6 בלבד. הלכתי לבית ספר יהודי בשם "תחכמוני". יש לי אחות אחת הקטנה ממני בשנתיים וחצי. שם הוריי היה רחל ונפתלי. אבי עבד ביהלומים ואמי הייתה עקרת בית. בעיר בה גרתי, אנטורפן שבבלגיה גרו הרבה יהודים אך זו לא הייתה סביבה יהודית בלבד. משפחתי הייתה משפחה מסורתית. היינו חוגגים את כל החגים כפי שחוגגים היום בישראל. בכל יום שישי אני ואבי הלכנו לבית הכנסת. אני לא זוכר איפה היה בית הכנסת. הייתי בן 6.

כל המשפחה המורחבת מצד אמי גם גרה באותה עיר בבלגיה. לאמי היה אב, 4 אחיות נוספות ואח אחד. היינו בקשר יחסית הדוק. מצד אבי כל המשפחה הייתה באמריקה. אמי נולדה בפולין ואבי בצ'כיה. הם נפגשו בבלגיה. הוריי היו בערך בני 27 כשנולדתי, עם הפרש של שנתיים ביניהם. לאחותי קוראים פאני והיא גרה היום בקריית ביאליק. מאכלים מסורתיים יהודיים שאני זוכר: גפילטא פיש, יוך (סוג של מרק עוף), איטריות, קיגל. היינו אוכלים מאכלים אלו בשבתות. אני זוכר שני בתי כנסת בעיר: בית הכנסת בו התפללנו אבי ואני ובית הכנסת הגדול. כל המשפחה הייתה שומרת שבת. סבי מצד אמי היה גר בבריסל. אני הבוגר מבין כל בני הדודים כיוון שאמי הייתה הבת הבכורה במשפחה.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

הייתי בן 6 כשהחלה המלחמה ב-10.5.1940 מבחינתי. כשהתחילו ההפגזות הראשונות בעיר, מצאתי את עצמי ברכבת עם המון פליטים נוספים. הנסיעה ברכבת נמשכה 9 ימים. הרכבת הזו משום מה הייתה אובייקט לחיל האוויר הגרמני והם הפציצו את הרכבת הזו כל הזמן ולכן היא נסעה וחזרה כל הזמן לאחור וכך נסענו הלוך וחזור. בכל פעם שהייתה הפצצה, הרכבת עצרה ואנחנו ברחנו לשדה. הייתי ברכבת עם הוריי ואחותי. אני לא זוכר שום דבר לפני כן ומבחינתי המלחמה החלה בליל ההפצצה. קרוב לוודאי שלא הספקנו לקחת שום דבר מהבית.

לאחר מכן הגענו למחנה פליטים שקראו לו אגדה בצרפת. היינו שם עד שברחנו מתוך המחנה. הצרפתים הללו היו למעשה בוגדים. השלטונות הצרפתים רדפו אותנו ולכן אנו ברחנו ועברנו המון קילומטרים בצרפת. כל הזמן נסענו הלוך וחזור ממקום למקום עד שתפסו אותנו ושמו אותנו במחנה בחזרה, שם היינו שוב תקופה מסויימת ושוב ברחנו. היינו בעוד מחנה פליטים נוסף ליד פריז אך אני לא זוכר את שמו. זכור לי פרט מזעזע במיוחד מתוך החיים במחנה: באחד הימים החליטו לתת לנו בשר בצהריים. המנה שלי הייתה זנב של עכבר. אני לא יודע אם כולם קיבלו את זה או רק אני.

בשלב מסוים ברחנו מהמחנה ונסענו בתוך צרפת עד שהגענו לעיר ליון עם כל משפחתי. בליון כנראה שאבא עבד, אני לא זוכר במה. גרנו שם בדירה ברחוב הבולון. אבי עסק בשוק השחור, סחר של פחם, עץ ויהלומים וזאת עד שתפסו אותנו והחזירו אותנו חזרה למחנה הפליטים אגדה. מצאתי את עצמי שוב במחנה אגדה עם משפחתי. ברחנו שוב ושוב חזרנו לליון. בסוף אבי לבדו ברח לשווייץ בלי אף אחד אחר מבני המשחה. כנראה שזה היה מתוכנן כך שהוא יברח לבדו. הוא הגיע לז'נבה. כעבור זמן מה, אני לא זוכר כמה, אמי, אחותי ואני ברחנו גם כן והגענו לגבול צרפת-שווייץ. שם הסתבר שהשווייצרים אמנם מאפשרים כניסה, אך רק למשפחות עם ילדים. יחד איתנו הייתה

המשפחה של אחותה של אמי. לה הייתה בת באותו שם של אחותי, וזאת על שם סבתי המנוחה- פאני. דודתי השאירה את ביתה פאני בבלגיה עם תחילת המלחמה אצל נוצריה שטיפלה בה עוד לפני המלחמה. היא החליטה שיותר בטוח שהיא תשאר אצלה ולכן ברחת בלעדיה. כשהגענו לגבול יחד עם אמי, אחותי ודודתי, השוויצרים לא נתנו לה להיכנס כי היא הייתה ללא ילדים. כדי שיתנו לה להיכנס, אמי לה את אחותי, פאני שלנו, כדי שיחשבו שהיא בתה ויאפשרו לה להיכנס לשוויץ.

אני לא זוכר פרטים לגבי מחנה הפליטים. הגענו לשוויץ ואז אכסנו אותנו ליד ציריך במחנה פליטים בשם אדליסוויל. לא נפגשנו שם עם אבי. אני לא זוכר אם ידענו פרטים לגביו ולאחר מכן נוצר קשר בשלב כלשהו ואני לא זוכר אם נפגשנו או התכתבנו. את אחותי כיוון שהיא הייתה עם דודתי, שלחו לבלינזונה שזה מחוז איטלקי של שוויץ יחד עם דודתי, ואז נוצר מצב בו אבי היה בשוויץ הצרפתית, אחותי בשוויץ האיטלקית ואמי ואני היינו בשוויץ הגרמנית. בשלב כלשהו מתוך אנושיות כנראה, השלטונות רצו להוציא את הילדים מהמחנה ולכן חילקו אותם למשפחות מקומיות שהסכימו לקחת אותנו. אני קיבלתי משפחה של איכרים. במשך שנתיים שגרתי איתם עבודת פרך. הייתי פועל בחווה שלהם, חלבתי פרות, זרעתי, שתלתי, קטפתי, וכל זה בגיל 8-9, בשנת 1942. לאחר מכן הסתבר שאמי ואבי הצליחו להיפגש ביניהם והם באו לבקר אותי.

אמי בזמן הזה נשארה במחנה ואני נשלחתי לכפר זה בשם גוטנצוויל. אנחנו עיבדנו את כל המשק: פרות, חזירים ועוד. היה לי סיפור מעניין שחקוק בזכרוני: כשבאתי למטע התפוחים לעבוד, רציתי לאכול תפוח. המטפלת שלי אמרה שאני יכול לאכול כמה תפוחים שאני רוצה, אבל את כל התפוח, כולל החלק הפנימי ולא לזרוק אותו. כך במשך עשרים שנים למדתי לאכול את התפוח כולו. זה דבר שהיה נהוג אצלם. יחסם אלי היה טוב. עבדתי ואף הלכתי לבית ספר בשלב מסוים. בית הספר היה מורכב מאולם אחד שחולק לשש כיתות והמורה היה עובר מטור לטור, כשכל טור היווה כיתה. ההורים ביקרו אותי יום אחד וזה נגמר. אבי בזכות היותו יליד צ'כיה קיבל הקלה והותר לו לצאת מהמחנה בו הוא היה בז'נבה. בזכות זה גם אמי השתחררה ובזכות זה בסופו של דבר גם אני ואחותי השתחררנו מהמחנה. שכרנו דירה בפירלטורף ואני לא זוכר במה אבי עבד, אך בכל אופן חיינו שם עד שהסתיימה המלחמה. אחותי פאני הייתה במעון לילדים. היא הופרדה מדודתי. אני לא נפגשתי מעולם עם אף גרמני בתקופת המלחמה.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ (השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בסיום המלחמה אני זוכר את הנסיעה חזרה לבלגיה כנסיעה הרבה יותר שמחה מאשר הנסיעה ממנה. כולנו נסענו, כל משפחתי. אני לא זוכר את השחרור עצמו. חזרנו לבלגיה לעיר בה גרנו לפני המלחמה. אבי חזר לעבוד ביהלומים כפי שעבד לפני המלחמה. לא חזרנו לאותו בית שגרנו בו לפני המלחמה. עברנו לגור ברחוב אחר. לא היה לנו כלום מבחינת רכוש וכסף. כשחזרנו הייתי בן 12. העיר הייתה כולה הרוסה לאחר המלחמה. אני זוכר רק את ההריסות שראיתי סביבי. העיר בה גרנו הייתה יעד של מה שהיה מעין חידוש של פצצה שנקראה V1, והעיר שלנו הייתה היעד לאותה פצצה. לכן בסוף המלחמה העיר שלנו הייתה כמעט הרוסה לגמרי.

התחלתי ללכת בחזרה לבית הספר והתחלתי לימודים סדירים לראשונה. התחלתי ללמוד בכתה ו' בהתאם לגילי. כעבור שנה הייתה לי בר מצווה. חגגנו בבית כנסת ממש כמו בארץ. כל בני ה-13 חגגנו יחד. אני זוכר שכיוון שהייתי כהן אני עליתי הראשון וזה היה משהו מיוחד מבחינתי. תמה המלחמה. סבא שלי מצד אמי גר בבריסל את סבי מצד אבי לא הכרתי כלל. כל האחיות והאח של אמא גרו בעיר שלנו. כל האחים היו מפוזרים בזמן המלחמה וכולנו נפגשנו אחרי המלחמה, חוץ מאחות אחת של אמא שלא שבה מהמלחמה. בשלב מסוים עברנו לבריסל כשהייתי בן 14-15. כעבור כמה שנים חזרנו שוב לעיר שלנו ואבי לא הצליח להתפרנס טוב.

לכן נאלצתי לעזוב את בית הספר וגם אני הלכתי לעבוד ביהלומים כדי לעזור לאבא. כתוצאה מכך המצב הכלכלי השתפר. לאחר מכן התחלתי ללכת לתנועת נוער יהודית בשם גורדוניה על שם אהרון דוד גורדון. שם התארגן גרעין לעלייה לארץ. אנחנו עלינו ארצה לא עם הגרעין, אלא כל המשפחה באופן עצמאי. אבי עשה חישוב כלכלי והגיע למסקנה שעדיף לעלות לערץ. אני הודעתי למשפחתי שאני עולה לישראל עם הגרעין או עם המשפחה, אך בכל מקרה עולה. עלינו לארץ ב-2.4.1949. עלינו באוניית קדמה. העלייה הייתה באישור, כשנה לאחר הקמת המדינה.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

בתנועת הנוער למדתי על הארץ וידעתי מעט עברית, אך לא מהבית. בבית דיברנו יידיש. כשהגענו לארץ, הגענו לשער העלייה ומשם העבירו אותנו לשכונת ברנדייס בחדרה. שם היינו עד שקיבלנו שיכון בנתניה וזאת כי אבא ואני עבדנו ביהלומים ולכן העדפנו לעבוד בנתניה. בסוף לא עבדנו אפילו יום אחד ביהלומים בארץ. כשהגענו לארץ נתניה הייתה עיר יחסית בינונית, אני זוכר שבצידה המזרחי קראו לכך שיכון עמידר אבא עבד בקטיף ואחרי זה הוא עבד בסלילת כבישים. הוא סלל את הקטע הראשון של כביש החוף מנתניה לתל אביב. בעבר ישבו וסללו את הכביש עם אבנים ובכך אבי עסק. אני הלכתי גם לעבוד בקטיף, לא הלכתי לבית ספר. אחותי כן הלכה לבית הספר. בשלב מסוים אני נסעתי לטבעון לדודי ולדודתי. דודי היה רצף והתחלתי לעבוד שם איתו בריצוף. אחותה של אמי ששרדה עלתה לבדה לישראל. אף אחד משאר המשפחה לא עלה. עברתי לגור שם בטבעון אצל דודי. נשארתי שם עד הגיוס. התגייסתי בשנת 1951 ושירתתי עד 1954 במשך שנתיים וחצי בגבעתי.

הייתי בגדוד 54. בהתחלה הייתי חובש מחלקתי, לאחר מכן פלוגתי ולאחר מכן חובש גדודי. בסוף הייתי גם מדריך חובשים. לאחר מכן השתחררתי. המשכתי לעבוד בריצוף גם אחרי הצבא, אך רציתי לעבוד בבית חולים. לא היה לי בית ולכן חיפשתי מקום שיש בו בית חולים וגם פנימייה. בינתיים כשהייתי בצבא, להורי לא היה קיום ולעומת זאת כל האחים והאחיות של אבי היו בארה"ב ולכן הם רצו לעזוב גם לארה"ב כדי לשפר את מצבם הכלכלי. בימים של אז זה היה בעייתי כי היו צריכים ויזה והם לא קיבלו אותה. לכן הם ירדו לקנדה יחד עם אחותי. כעבור מספר שנים הם עזבו את קנדה ועברו לניו-יורק. שמרנו על קשר ע"י מכתבים. בתקופה זו בארץ היתה תקופת צנע, היה מחסור. היו תלושים למרגרינה, לחמאה, לחלב וללחם. למדתי מהר יחסית את השפה. אבי חזר לישראל לאחר מספר שנים שחי בארה"ב ושאמי נפטרה. תחילה הוא התחתן בשנית בארה"ב לאחר מות אמי, אך לאחר מותה של אשתו השניה הוא חזר ארצה וחי בנתניה. גם אחותי חזרה לישראל לאחר שהתחנה והגיעה עם בעלה ושני ילדיה.

מתוך חבריי לצבא, לא היו הרבה אנשים מאירופה שעלו אחרי המלחמה, אלא היו הרבה עולים צפון אפריקאים: תימנים, טוניסאים, עירקים, טורקים. התחברתי אליהם מהר והשתלבת. מעולם לא היו לי בעיות חברתיות, גזעניות הכוונה. בצבא זה לא היה קיים. לאחר השחרור הציעו לי לעבוד כאח וללמוד בעת ובעונה אחת וזה היה משהו מיוחד. זה הוצע לי בבית החולים שער מנשה בפרדס חנה. קרה שהחלקתי תוך כדי עבודה והרופא החליט שיש לי פגם בגב ושעבודה זו לא טובה בשבילי. באותו בית חולים העבירו אותי לעבוד כפקיד ואז התחילה סדרה של 20 שנה בהם עברתי המון קורסים כשאחד גרר את השני. למדתי קורסים שונים כמו: קורס פקידות, עוזר הנהלת חשבונות מסוגים שונים ואז רציתי ללמוד גם מנהלי חשבונות מדופלמים אך לא יכולתי ולכן הלכתי להשלים בגרויות במשך שנתיים. לאחר מכן הלכתי ללמוד הנהלת חשבונות מדופלמים במשך שנתיים וקיבלתי תואר של מנהל חשבונות מדופלם. תוך כדי הלימודים החלפתי מקום עבודה ועבדתי במקומות שונים כמו: סולל בונה, עסיס (בית חרושת לייצור מיצים ברמת גן).

במשך כל אותו זמן גרתי בבית החולים שער מנשה עד שעזבתי אותו. אז כבר הספקתי להתחתן. התחתנתי בשנת 1957 כשהייתי בן 24. לאשתי קוראים מרים. הכרנו כשנה וחצי לפני החתונה. לאחר החתונה קנינו את הבית בחדרה בו אנו גרים עד היום והלכתי לעבוד בסוללה בונה. נודע לי שמחפשים מנהל חשבונות בבית הבראה בזכרון יעקוב. עד שסיימתי ללמוד מנהלי חשבונות מדופלמים כבר הייתי סגן מנהל והלכתי ללמוד מנהל בית מלון. הפכתי למנהל בית המלון וקיבלתי לנהל את בית הבראה טבעון במשך עשר שנים. זאת עד שעזבתי. לאחר שמונה שנים בעבודה התרחש "מבצע משה" והגיעו עולים אתיופים לארץ. כשהם היו במלון אותו ניהלתי, הם הרסו אותו וכשהם עזבו החליטו שלא כדאי לשפץ וסגרו אותו לגמרי. לאחר מכן הלכתי לעבוד בנתניה, בביתן אהרון ואז עברתי לנהל בית הבראה בחיפה. שם עבדתי במשך 5 שנים עד שגם הוא נסגר. לאחר מכן הלכתי לעבוד במשרדים בתל אביב בפקידות. בשלב מסוים רצו לייעל והציעו פנסיה מוקדמת כשהייתי בן 59 ולכן יצאתי לפנסיה.

יש לי שלושה ילדים: שני בנים ובת אחת. בתי היום גרה בתל אביב ויש לה ולבעלה עסק של בגדי חתנים. יש לה שלושה ילדים. בני הקטן גר בארה"ב, עוסק במחשבים ויש לו שלושה ילדים. הבן האמצעי הוא מוזיקאי וגר בגבעתיים. יש לו ארבעה ילדים. מאז שאני נשוי לא זכור לי שהייתי מובטל כמעט אף פעם ובנוסף כמעט כל חיי בארץ למדתי. למעשה הלכתי ללמוד לבגרות מבלי לסיים בית ספר יסודי אפילו. קורס נוסף שלמדתי הוא קורס ליחסי אנוש בתל אביב. אשתי עד לידתו של בני השלישי עבדה בריפוי בעיסוק. מאז שיצאתי לפנסיה בגיל 59 לא עסקתי במשהו מיוחד, לא עבדתי. למעשה שנה לאחר שסיימתי לעבוד קיבלתי מספר התקפי לב והשתלול לי מסתם בלב. היו לי בעיות בריאותיות לאחר הניתוח וכבר בבית החולים קיבלתי אירוע מוחי שבגללו עד היום אני לא רואה טוב, לא זוכר טוב וכתוצאה מכך גם אין לי יציבות בהליכה. אני מוגבל מבחינת טיולים, קריאה של ספרים בשל בעיות הראייה, זאת למרות שהייתי מספר פעמים בחו"ל לאחר מכן.

ראיון: אסתר בשס, חדרה, דצמבר 2013

